

УДК 72.012.8-026.614(045)

Кузнецова Ірина Олексіївна¹

д.мистецтвознавства, професор
НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», Україна
E-mail: theory.practice.design@gmail.com

Гегер Анна Дмитрівна²,

к.т.н.,
Київський національний університет будівництва і
архітектури, Україна,

Лільчицький Олег Володимирович³

старший викладач
Національна академія образотворчого мистецтва і
архітектури, Україна
E-mail: olegvolya1970@ukr.net

Гуменюк Ія Ігорівна⁴,

Національний авіаційний університет, Україна
E-mail: iiagumeniuk@mail.ru

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МОНОХРОМА В ДИЗАЙНІ ІНТЕР'ЄРУ

Анотація: у статті було досліджено особливості використання монохрома в дизайні інтер'єру. Було з'ясовано різні деталі, які потрібно знати при проектуванні однотонного інтер'єру, а саме використання різноманітних поверхонь та контрастних акцентів (у вигляді елементів або окремих об'єктів), комбінування відтінків одного кольорового тону, розподіл простору на зони (через відтинки), вибір вдалого освітлення. Визначено, що в залежності від базового кольорового тону (світлого чи темного) інтер'єр з використанням монохрома може по-різному впливати на людину. На основі аналізу двохсот проектів визначено, які елементи композиції найчастіше прослідковуються в монохромних інтер'єрах. Ними являються: пряма лінія (68 %), текстура (57%) та фактура (43%). В поєднанні цих трьох композиційних елементів монохромний інтер'єр

¹ © Кузнецова І. О.

² © Гегер А. Д.

³ © Лільчицький О.

⁴ © Гуменюк І. І.

набуває рис привабливості, доцільності та виглядає стилістично довершеним в сучасному дизайні.

Ключові слова: монохром, дизайн, інтер'єр, простір, елементи композиції, колір, тон, відтінок, однотонність, оформлення, контраст.

Постановка проблеми. Колір є важливим фактором в буденності кожної людини. Він впливає на емоції та асоціації, які виникають через відтінки кольорів. Визначення ролі монохрома в організації дизайну інтер'єру є актуальним. Монохромний інтер'єр набуває популярності за рахунок різноманітності відтінків одного кольору. Проектування монохромних інтер'єрів вважається модним в наш час.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливостям використання кольору при дизайн – проектуванні присвячені багато публікацій. Частина робіт присвячені акценту на фізичній складовій [3], частина – геометричній інтерпретації [8]. Останнім часом наростає кількість робіт, пов'язаних із сприйняттям.

Лопухова С. О. охарактеризувала колір як емоційну мову. При розробці дизайн-проекту важливу роль відіграє ідея кольору [5].

Коваль Л. М. дослідила, що циклічні сприйняття одного кольору не діють на інтелектуальність людини при роботі. При розробці світло-кольорового простору варто бути уважним, тому що світло може як принести комфорт, так і нашкодити людині [1].

Шувалова А. С. проаналізувала творчість французького художника-новатора Кляйна І. Він, створюючи синій монохром, вважає, що поєднання декількох кольорів відволікають від сприйняття чистоти однотонного кольору. Кляйн вважає, що один колір є самодостатнім [7].

Кравченко І. А. характеризує колір як суб'єктивну зону дизайну. Існує два види впливу, через які йде кольорова інформація до людини – емоційний та прямий [4].

Костюк О. О. вказує на те, що існує два типи сприйняття кольору: індивідуальний та колективний. Вони впливають на вибір людини при визначенні кольорової гами [2].

Але в цілому дослідження по даній темі проведене в недостатньому об'ємі.

Мета. Визначення особливостей використання монохрома в дизайні інтер'єру.

Основна частина. Розділ лінгвістики етимологія дає визначення поняття «монохром». Єфремова Т. вказує у іменника «монохром» два основних значення: 1) одноколірна колірна гамма; 2) картина, яка була написана за допомогою декількох відтінків одного кольору. Уілан Б. характеризує монохроматичні кольори як комбінації яскравості та насиченості в межах одного кольору [6].

Проведений аналіз показав на найбільш часте використання наступних комбінацій монохромом в інтер'єрі: від білого до чорного кольору, від молочного до коричневого відтінку, від яскравого жовтого до насиченого червоного тону. Відтінки монохрома, які використані в дизайні інтер'єру, по-різному можуть впливати на людей.

При створенні монохромного інтер'єру варто:

1. Використовувати різні поверхні: гладкі та шорсткі, матові та глянцеві, плоскі та рельєфні. Чергування малорельєфних та рівних частин інтер'єру з об'ємними та 3D оздобленням має бути присутнє в міру для повної композиції монохромного інтер'єру. Варіантами фактур можуть також бути штукатурка, шпалери, кам'яна кладка, елементи з дерева чи металу.

2. Застосовувати яскраві акценти, які зможуть розкрити монохром з інших сторін: подушки, вази з квітами, настінне панно, рамки для фото в паспорту, декоративні панелі.

3. Комбінувати відтінки одного кольору так, щоб був між ними контраст.

4. Робити розподіл приміщення на декілька зон, що зможе надати монохромному інтер'єру динамічність, впорядкованість сприйняття приміщення в цілому. Такого результату можливо досягти простим поєднанням різних відтінків основного кольорового тону в окремих зонах. Зони можна виділити через використання контрастного молдингу, організацію меблів, побудову світла, поєднання орнаменту та

однотонності декорування. Зонування різних приміщень повинне бути виконане в відтінках одного кольору для узгодженості концепції.

5. Обирати сучасні системи освітлення. Надати живності монохромному інтер'єру можна через стрічкові та точкові світильники. Цей напрям вимагає окремого дослідження.

Монохромний інтер'єр не є нудним, йому надають перевагу ті люди, які люблять спокійну обстановку.

При створенні інтер'єру приміщення з використанням монохрома варто знати про розподіл позицій для відтінків базового кольору. Кольорове рішення таких інтер'єрів може бути виконане в темних або світлих тонах.

Пастельні відтінки вважаються врівноваженими та спокійними. Світлий однотонний інтер'єр вдало виглядатиме у приміщеннях, які мають недостатню кількість світла. Світлі тони підходять при створенні інтер'єрів, виконаних в різних стилях, та комбінуються з більшістю інших кольорів. Вони візуально розширюють простір та створюють затишну та спокійну обстановку.

Монохромні інтер'єри, які виконані в темних тонах, також є привабливими. Темні, холодні тони візуально звужують приміщення. Для того, щоб темний інтер'єр не виглядав грубим, важким для сприйняття, його треба розбавляти елементами декору нейтрального відтінка. При проектуванні світлого чи темного монохромного інтер'єру варто застосовувати в ньому контрастні елементи. Тоді приміщення не буде виглядати похмурим та нудним, а здобує рис привабливості.

Монохромний інтер'єр – це елегантність, лаконічність, стриманість. Стилистично саме цей інтер'єр володіє такими рисами, які не притаманні жодному типу та стилю дизайну. Основний колір служить як основа, яка розкривається та проявляє себе у відтінках, плямах, лініях, крапках та формує весь простір приміщення. При різних ступенях інтенсивності основного кольору можна досягнути різноманітних ефектів.

На перший погляд такий інтер'єр здається простим, але якщо розглянути детальніше, всі елементи такого приміщення

містять в собі наступне: складність, ергономічність, функціональність. Оформлення приміщення в єдиному кольорі потребує більше зусиль, ніж вибір мінімалістичного або класичного стилю. Такий інтер'єр, як правило, виконаний на основі контрасту або на злитті різних відтінків одного кольорового тону. При вдалому підборі різних відтінків одного кольорового тону монохромний інтер'єр буде виглядати врівноваженим, глибоким і не буде монотонним.

Також важливим компонентом при проектуванні монохромного інтер'єра являється освітлення. Воно має бути як природним, так і штучним. В залежності від освітлення колір в інтер'єрі може сприйматися та проглядатися по-різному. Колір має бути приємним для сприйняття як при природному денному світлі, так і при штучному освітленні. При використанні ламп з різним світінням, а саме холодним, теплим чи нейтральним, можна досягнути різного ефекту.

Для того, щоб ліпше зрозуміти особливості використання монохрома в дизайні інтер'єру, потрібно проаналізувати існуючі інтер'єри на наявність в них елементів композиції.

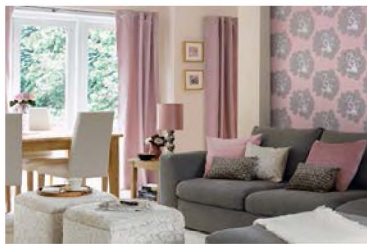
Структура створення будь-якого інтер'єру базується на основі елементів композиції. Ними являються крапка, лінія, пляма (форма), колір, текстура, фактура. Одночасне поєднання одразу всіх елементів неможливе в приміщенні. Це може призвести до розсіювання, перенапруження сприйняття простору. Для того, щоб з'ясувати, які з композиційних елементів є в монохромних інтер'єрах, як вони організуються та використовуються, було переглянуто 200 прикладів проектів з використанням монохрома в інтер'єрах.

Візуальний аналіз показав, що найчастіше можна побачити пряму лінію (рис.1.а). Вона використовувалася у 68 % переглянутих проектів. Пряма лінія створюється нашою уявою з ряду крапок, які з'єднані одна з одною. В залежності від товщини лінії приміщення може виглядати та сприйматися по-різному. Пряма лінія представлена горизонтальними та вертикальними. Горизонтальні лінії надають приміщенню стабільність, спокійність та візуально розширюють його.

Вертикальні лінії роблять інтер'єр простим, врівноваженим та додають висоти.

а) Прямі лінії

б) Текстури

в) Фактури

Рис. 1. Елементи композиції в монохромних інтер'єрах

Текстура – один з елементів композиції – стоїть на другому місці по використанню в дизайні монохромного інтер'єру (57%). Текстура – це якість поверхні предмета. Вона буває шорсткою та гладкою. Присутні матеріали, які відрізняються одне від одного, освіжають однотонний інтер'єр.

Найбільш частіше текстурою характеризуються вироби з тканини та дерева. Текстура надає глибину та цікавість монохромному інтер'єру (рис.1.б).

Фактура при дизайн – проектуванні монохромного інтер'єру займає третє місце – 43%. Фактура – тактильна властивість, що характеризує зовнішню будову поверхні об'єкта (рис.1.в). Фактура матеріалу залежить від щільності та величини мікроспотворень поверхні. При оформленні приміщення фактури потрібно комбінувати різні, вони можуть бути природними – гілки, керамічні вироби, натуральні та штучні камені; грубими – плетені меблі, ковані елементи, лляні скатертини або серветки; м'якими – в'язані ковдри, текстиль для обшивки меблів, килими; блискучими – скляні вази, дзеркала. Фактура може бути матова, глянцева, блискуча.

Використання фактури натуральних матеріалів, зокрема дерева, є тенденцією в дизайн – проектуванні сучасного інтер'єру. Контрасти фактур надаватимуть монохромному інтер'єру затишок, теплоту, розбавлять однотонність кольору.

Висновки. Монохромні інтер'єри поєднують в собі лаконічність, простоту, стриманість разом з складністю та функціональністю. Для того, щоб монохромний інтер'єр виглядав гармонійно, має бути домінуючий колір, а інші повинні бути допоміжними. В залежності від основного кольорового тону: темного або світлого, монохромний інтер'єр може по-різному впливати на людину. При сприйнятті різного колористичного оформлення приміщення людина може відчувати затишок, радість або навпаки роздратованість, сум та депресію. За допомогою використання освітлюваних приладів можна створити оптичну ілюзію, акцент та додати обсягу в монохромному інтер'єрі.

На основі проаналізованих інтер'єрів з використанням монохрома виявлено, що такі елементи композиції, як пряма лінія (68%), текстура (57%) та фактура (43%) найчастіше використовуються в монохромних інтер'єрах. Це означає, що основою є прямі та прості форми, які використовуються в поєднанні з текстурами та фактурами, що надають в цілому повноцінний та довершений монохромний інтер'єр.

Перспективи подальших досліджень. Сприйняття зорових зображень носить синтетичний характер і викликає окрім безпосередньо візуальних, слухові, кінестетичні, дигітальні асоціації. Цій напрямком має бути перспективним у подальшому вивченні використання монохрома в дизайні інтер'єру.

Література

1. *Коваль Л. М.* Психофізіологічний вплив світло-кольорового середовища інтер'єру на життєдіяльність людини//Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв: зб. наук. пр. Харків: ХДАДМ, 2012. № 1. С. 35-38.
2. *Костюк О. О.* Особливості формування кольорових тенденцій в дизайні. Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті: зб. статей. Харків: ХДАДМ, 2017. №1 . С. 65.
3. *Кравець В.И., Горбатенко Л.П.* Гармонические принципы формирования светотональной палитры в станковой живописи. Традиции та новації у вищій архітектурно – художній освіті: зб. статей. Харків: ХДАДМ, 2009. №6. С.16-21.
4. *Кравченко И. А.* Язык цвета в пространстве. Вестник Оренбургского государственного университета. Оренбург: ОГУ, 2001. №1. С. 115-116.
5. *Лопухова С. О.* Колір і художньо-естетичний образ в дизайні. Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв: зб. наук. пр. Харків: ХДАДМ, 2012. №3. С. 8.
6. *Улан Б.* Гармония цвета: Новое руководство по созданию цветовых комбинаций. Пер. с англ. Г. Щелоковой. М.: ООО «Издательство Астрель»; ООО «Издательство АСТ», 2005. 160 с.
7. *Шувалова А. С.* Теоретические границы цвета в выставочном проекте Ива Кляйна. АРТИКУЛЬТ - 16. (4 – 2014). URL: <http://articult.rsuh.ru/articult-16-4-2014/a-s-shuvalova-theoretical-limit-of-color-in-the-exhibition-yves-klein.php> (дата звернення 15.01.2018).
8. *Kuznetsova I.O.* Use of geometry at creation or the analysis of design and art objects. 16th International conference on geometry and graphics. 4-8 august, 2014, Innsbruck, Austria. p.1295-1297.

References

1. *Koval L. M.* Psykhofiziolohichni vplyv svitlo-kolorovoho seredovyscha interieru na zhyttiediiialnist liudyny//Visnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii dyzainu i mystetstv: zb. nauk. pr. Kharkiv: KhDADM, 2012. № 1. S. 35-38.
2. *Kostiuk O. O.* Osoblyvosti formuvannia kolorovykh tendentsii v dyzaini. Tradytsii ta novatsii u vyshchii arkhitekturno-khudozhnii osviti: zb. statei. Kharkiv: KhDADM, 2017. №1. S. 65.

3. *Kravets V.Y., Horbatenko L.P. Harmonycheskyye pryntsyipy formirovaniya svetotonalnoi palytry v stankovoi zhyvopysy. Tradytsii ta novatsii u vyshchii arkhitekturno – khudozhnii osviti: zb. statei. Kharkiv: KhDADM, 2009. №6. S.16-21.*
4. *Kravchenko Y. A. Yazyk tsveta v prostranstve. Vestnyk Orenburhskoho hosudarstvennogo unyversyteta. Orenburh: OHU, 2001. №1. S. 115-116.*
5. *Lopukhova S. O. Kolir i khudozhno-estetychnyi obraz v dyzaini. Visnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii dyzainu i mystetstv: zb. nauk. pr. Kharkiv: KhDADM, 2012. №3. S. 8.*
6. *Uylan B. Harmoniya tsveta: Novoe rukovodstvo po sozdaniyu tsvetovykh kombynatsiy. Per. s anhl. H. Shchelokovoi. M.: OOO «Yzdatelstvo Astrel»: OOO «Yzdatelstvo AST», 2005. 160 s.*
7. *Shuvalova A. S. Teoretycheskyye hranytsy tsveta v vystavochnom proekte Yva Kliaina. ARTYKULT - 16. (4 – 2014). Rezhym dostupu do resursu: <http://articult.rshu.ru/articult-16-4-2014/a-s-shuvalova-theoretical-limit-of-color-in-the-exhibition-yves-klein.php> (data zvernennia 15.01.2018).*
8. *Kuznetsova I.O. Use of geometry at creation or the analysis of design and art objects. 16th International conference on geometry and graphics. 4-8 august, 2014, Innsbruck, Austria. p.1295-1*

Аннотация

Кузнецова И.А., Гегер А.Д., Лильчицкий О.В., Гуменюк И.И.
Особенности использования монохрома в дизайне интерьера. В статье были исследованы особенности использования монохрома в дизайне интерьера. Было выяснено различные детали, которые нужно знать при проектировании однотонного интерьера, а именно, использование различных поверхностей и контрастных акцентов (в виде элементов или отдельных объектов), комбинирование оттенков одного цветового тона, распределение пространства на зоны (через оттенки), выбор удачного освещения. Определено, что в зависимости от базового цветового тона: светлого или темного, интерьер с использованием монохрома может по-разному влиять на человека. На основе анализа двухсот проектов определено, какие элементы композиции чаще всего прослеживаются в монохромных интерьерах. Имми являются: прямая линия (68%), текстура (57%) и фактура (43%). В сочетании этих трех композиционных элементов монохромный интерьер приобретает черты привлекательности, целесообразности и выглядит стилистически совершенным в современном дизайне.

Ключевые слова: монохром, дизайн, интерьер, пространство, элементы композиции, цвет, тон, оттенок, однотонность, оформление, контраст.

Abstract

Kuznetsova I., Geger A., Lilchicky O., Gumenyuk I. Features of using monochrome in interior design. In this article the features of monochrome use in interior design were explored. The information that you need to know when designing a monochrome interior was clarified. It is worth using a variety of surfaces. They can be smooth and rough, matte and glossy, flat and relief surfaces. In the full composition of the monochrome interior, there must be an alternation of equal elements with bulky and 3D finishes, the use of contrasting accents in the form of elements or individual objects. The monochrome interior should combine the shades of one color tone and the division of space into separate zones. This can be done through the shades of the main color. A monochrome interior can look differently and influence a person in a different way. People may feel positive or negative emotions. The design of a room may have a different base color tone - light or dark. Interiors, made in light colors, visually expand the room and create a cozy atmosphere. On the other hand, the dark and cool monochrome interiors narrow visually. Neutral and contrasting decor elements should be used in a light and dark room. Based on the analysis of two hundred projects, it is defined which elements of the composition are most often traced in monochrome interiors. They are a straight line (68%), a structure (57%) and a texture (43%). Horizontal lines provide serenity, stability and expand space. Vertical lines create an interior balanced and visually higher. The structure, which is represented on various elements of interior design, will give the interior a depth and attraction. The texture is one of the main elements when designing a monochrome interior. When selecting the texture, you need to combine different materials. They can be natural - artificial or natural stones; rough - linen fabrics, wicker furniture; soft - carpets and others. The combination of textures contrasts will make the interior cozy and not boring. In combination of these three composite elements, the monochrome interior gets the features of appeal, expediency and looks stylistically advanced in the modern design.

Keywords: monochrome, design, interior, space, composition elements, color, tone, tint, monotony, decor, contrast.

Стаття надійшла в редакцію 30.01.2018 р.

Стаття прийнята до друку 01.02.2018 р.